

L'ORIGEN DEL CARNESTOLTES

El [carnestoltes](#), és una festivitat que tots de nosaltres coneixem des de ben petits.

Aquesta festa s'inicia el **Dijous Gras** i acaba el **dimecres de cendra** (que dona inici a la Quaresma), que varien de mes i data segons el calendari lunar.

Història

El carnestoltes és una festa d'origen pagà, que vol dir pagà? Que és una festa religiosa abans del naixement del cristianisme, és a dir, una festa on s'homenatjaven diversos déus com els romans (Júpiter, Mart, Venus, Mercuri, Baco...). El fet de disfressar-se, pintar-se i emmascarar-se és una tradició que es remunta a l'antiguitat, possiblement molt abans dels romans, ja que tenim diverses proves arqueològiques i escrites que demostren que els sumeris ja podrien haver practicat aquest tipus de festes fa uns 5.000 anys.

La festa del Carnaval és la festa del món al revés. S'escull un rei que, durant uns dies, deixa fer les coses que la resta de l'any estan prohibides o mal vistes. Tot el món es disfressa, juga, balla, canta i fa bromes. El Carnaval és un gran joc en el qual, durant unes hores, pots deixar de ser tu mateix i convertir-te en l'heroi que sempre has volgut ser.

Fa molt temps, jueus, grecs i romans ja celebraven festes semblants al Carnaval. Els romans se les dedicaven als seus déus. Eren festes esbojarrades en les quals els esclaus i els soldats triaven un rei que primer manava tant com volia, però al final havia de morir.

Al llarg de la història, aquestes festes s'han intentat prohibir moltes vegades. Malgrat això, sempre han seguit existint gràcies a celebracions privades o secretes. Amb el temps, aquesta situació ha canviat i el Carnaval s'ha convertit en la festa més popular, alegre i participativa de l'any.

Dos personatges han representat històricament la lluita entre el que signifiquen el Carnaval i la Quaresma. Per un costat, el rei Carnestoltes, un personatge gruixut, dragador, bevedor i esbojarrat. Per l'altre, la seva enemiga, la vella Quaresma, una vella de set cames, que dejuna i és vegetariana.

El rei del Carnaval és el centre de les festes. Cada any apareix el dissabte sota l'aparença d'un animal o d'una persona, i llegeix el pregó amb el qual s'inaugura la celebració.

En el seu pregó, el rei dona permís per passar-s'ho bé sense limitacions: és el moment de ballar i desfilat disfressat. Però el caos i la bogeria només duren fins el dimarts. Aquest dia la gent s'adona que tant desordre no és bo.

En un judici públic, el rei és declarat culpable de tot, i se'l condemna a mort. Després de llegir el seu testament, se'l crema en públic. A partir de la mitjanit del dimarts s'acaba la festa i comença **la Quaresma**.

Durant els dies de Carnaval, el rei Carnestoltes i la vella Quaresma mantenen una lluita. La vella Quaresma acaba guanyant, i s'abandonen les lleis del rei Carnestoltes: els banquetes, la festa boja i el desordre donen pas al dejuni, a l'ordre, a la calma.

Dies assenyalats

□ **Dijous Gras:** comença la festa del Carnaval. La gent es disfressa per celebrar que el rei Carnestoltes està a punt d'arribar. Segons la tradició, és un dia per gaudir d'un menjar greixós i abundant. Els plats típics són la botifarra d'ou, la truita de botifarra i la coca de llardons.

Curiositats:

- Cau sempre en lluna nova.
- El costumari d'aquest dia ve marcat pels àpats dins l'àmbit familiar protagonitzats per les truites i els ous barrejats amb la carn, les botifarres d'ou i la coca de llardons.
- Antigament era molt comú que aquests dies els infants féssin captes d'ous per les cases, per elaborar les truites i la resta d'exquisideses de la jornada.
- A Mallorca, on el Carnaval es coneix com els 'Darrers Dies', és costum farcir les ensaimades i les coques bambes de productes porcins, com la sobrassada barrejada amb codonyat o carabassa.
- El refranyer fa referència a aquesta jornada: 'Per Dijous Llarder, botifarra menjaré' i 'Per Dijous Gras, botifarra fins al nas'.

□ **Divendres:** la festa ja està en marxa i tot el món celebra l'arribada del Carnaval. Els col·legis celebren festes de disfresses i els grups festius posen a punt els últims detalls.

□ **Cap de setmana:** és el moment de màxima diversió. El dissabte arriba el rei Carnestoltes, rei dels poca-soltes, fins el dimecres. S'organitza una comitiva que recorre tot el poble i es llegeix un pregó en el qual es fan bromes sobre moltes coses. El diumenge se celebra la desfilada més important del Carnaval. Abans es feien guerres de taronges, tomàquets i clofolles d'ou plenes de farina. En algunes ciutats encara es dedica un matí a aquesta tradició. El

més normal, avui en dia, són les batalles que es fan amb paperets i serpentines, el típic confetti.

- **Dilluns:** se celebren balls a les places dels pobles
- .
- **Dimarts:** la gent s'adona que la llibertat que ha portat el rei no és bona per al poble. Es fa un judici públic i sempre se l'acaba condemnant a mort. El rei fa el testament, i se'l crema públicament.

□ **Dimecres de Cendra:** Per a uns, és l'últim dia del Carnaval. Per a uns altres, ja és el primer dia de la Quaresma **en el calendari catòlic, protestant, i anglicà**. Esdevé 46 dies abans de Pasqua; es considera que la Quaresma té 40 dies de durada (no es compten els diumenges). Per tant, dura 7 setmanes.

. La tradició diu que s'ha de fer un berenar i participar en l'enterrament de la sardina, que simbolitza el final del Carnaval

Sabies que...

... les paraules Carnaval i Carnestoltes no tenen el mateix origen

La paraula "Carnestoltes" ve del llatí "Carns toldrem", que significa "privació de carn". Es refereix al temps de Quaresma, en el qual, segons la tradició, no es pot menjar carn. En canvi, la paraula "Carnaval" té dos orígens. Per un costat, ve de "Carnis avalis", que vol dir "carns privades", i que també fa referència a la Quaresma. Per l'altre, ve de "Carrus navalis", un gran vaixell amb rodes que els romans movien amb 10 o 12 cavalls i els feien desfilar per les ciutats. El carro i el vaixell representaven el cos humà; els cavalls, la força; i les regnes, la intel·ligència i la voluntat. Amb això volien dir que durant aquests dies l'home era lliure.

... el Carnaval és una festa mòbil

El Carnaval, així com la Quaresma o la Setmana Santa, són festes mòbils: cada any se celebren en diferents dates. Segueixen el calendari lunar, que es basa en la posició de la Lluna respecte a la Terra, i que no coincideix amb el calendari que solem usar. Per això, cada any, els que organitzen les festes de Carnaval han de consultar la data als experts.

... era típic d'aquestes dates cuinar l'olla dels pobres

L'olla dels pobres era un menjar a base de carn de porc que es donava a la gent necessitada. Amb aquest acte solidari s'intentava ajudar les persones pobres a suportar el llarg període d'abstinència que venia després del Carnaval.

... el costum de disfressar-se ve de la prehistòria

Durant el paleolític i, posteriorment, en el neolític, un dels costums de les tribus de caçadors era vestir-se en els seus rituals amb pells d'animals. Amb el temps, el Carnaval ha sofert la influència de moltes civilitzacions, i cada cultura ha aportat els seus propis costums.

... el Carnaval genera coses curioses

Per exemple, les "chirigotas", típiques de Cadis, o les "murgas", que són divertits grups musicals que utilitzen la sàtira i el doble sentit per crear situacions divertides i burlesques, però sense mala intenció.

Actualment aquesta festa es concep com una nova manera de fugir de la rutina per un dia i canviar la nostra aparença per la d'un altre. Bàsicament són de [gresca](#), [xerinxola](#) i [disbauxa](#).

Els carnivals més importants arreu del món son: Brasil (Sao Paulo, Salvador de Bahía i Rio de Janeiro). Colòmbia (Barranquilla...), Itàlia (Venècia), Espanya (Tenerife, las Palmas, Cadis, i a Catalunya: Sitges, Vilanova i la Geltrú, Tarragona...)